

Verksamhetsberättelse 2019

Domareförbundets huvudsakliga arbete har varit att företräda svenska domare i angelägenheter som rör domstolar och domare.

Förbundet är medlem i IAJ, det internationella domareförbundet och ingår därmed också i EAJ, det europeiska domareförbundet. Sveriges domareförbund är också medlem i AEAJ, det europeiska förvaltningsdomareförbundet.

Styrelsearbetet

Styrelsens sammansättning har under året varit följande.

Ordinarie ledamöter

Björn Lindén, ordförande
Elin Carbell-Brunner, vice ordförande
Thomas Bull
Agneta Bäcklund
Maria Eka
Johan Nordgren, kassör
Ylva Osvald
Robert Schött
Martin Sunnqvist
Carin Westerlund, sekreterare

Suppleanter

Mikael Forsgren
Sandra Moradi
Fredrik Nydén
Madeleine Sidenblom
Mats Sjösten
Hanna Werth
Hans Wikner
Marit Åkerblom

Styrelsen har under verksamhetsåret 2019 haft styrelsemöten och möten i ett arbetsutskott som bestått av ordförande, vice ordförande, kassör och sekreterare tillsammans med Mikael Forsgren, Martin Sunnqvist och Hanna Werth. Arbetsutskottets syfte har främst varit att förbereda styrelsemöten.

Huvudsaklig verksamhet

Domareförbundets huvudsakliga verksamhet består i att företräda Sveriges domare i lagstiftnings- och rättskipningsfrågor och att i övrigt bevaka frågor av betydelse för den dömande verksamheten.

Arbetet sker bl.a. genom att förbundet svarar på ett stort antal remisser. De remisser som styrelsen har besvarat finns på Domareförbundets hemsida.

Domareförbundets relation med Domstolsverket är viktig för att kunna ha möjlighet att påverka domarnas situation. Att Domstolsverket ska se förbundet som en part som företräder domare är ett mål som förbundets styrelse har arbetat med under en längre tid. Som ett led i detta arbete har Domareförbundet regelbundna möten med Domstolsverket.

Domareförbundets styrelse har under året haft som ett av sina mål att se över den interna strukturen i förbundet. Medlemsregistret har uppdaterats under året och det har blivit lättare att betala medlemsavgiften, som nu även kan betalas genom Swish. Information om förbundet och dess verksamhet har skickats till alla landets domare vilket har lett till ett ökat antal medlemmar i förbundet. Förbundet har också arbetat aktivt för att hålla hemsidan och Facebooksidan aktuella med inlägg om händelser som rör förbundets kärnfrågor. Under 2019 har förbundet även gett ut flera digitala nyhetsbrev.

Internationell verksamhet

IAJ

Domareförbundet deltog i Internationella domarunionens (IAJ) årliga möte i Nur-Sultan, Kazakstan den 15–19 september 2019. Samtidigt hölls även årsmöte i EAJ. Förbundet representerades av Björn Lindén. Från IAJ:s rapportör och ordförandena rapporterade om svåra förhållanden för domare i olika länder i Central- och Sydamerika i skakande berättelser om sådant som dödsdjutningar. Två nya förbund valdes in som medlemmar i IAJ, Libanon och Nya Zeeland. Under en av dagarna anordnades en konferens med paneldebatter på temat ”Managing quality of Justice: Global trends and best practices”. I huvudsak presenterades olika vägar framåt rörande domstolsadministration i en allt mer digital värld och hur allmänhetens förtroende för rättsväsendet ska starkas med hjälp av digitala lösningar.

En stor del av arbetet vid IAJ:s årliga möten sker i mindre arbetsgrupper. I år var temat i den första arbetsgruppen där Björn Lindén deltog ”*Social media and the judiciary*” och de frågeställningar som diskuterades handlade i huvudsak om hur man tacklar orättvisa kommentarer om domare i sociala medier och huruvida sociala medier utgör en möjlighet eller ett hot för domare och domstolar. Den andra arbetsgruppen behandlade tvistelösning under temat “Problems, large and small, in the financing of litigation”. Tredje gruppen, som vanligtvis behandlar teman med straffrättslig anknytning, hade som ämne “*The Media in Criminal Cases: Protecting the Integrity of the Proceedings and Communications with the Media*”. Den fjärde gruppen som främst behandlar offentlig rätt och civilrätt, hade i år valt ämnet “*Harassment, in a broad sense – moral and sexual – and its consequences on labor relations*”. I arbetsgrupperna 3-4 fanns tyvärr inga svenska representanter.

Som tidigare år var fokus vid EAJ:s möte allmänt om att uppmärksamma de mycket svåra förhållanden som domare i flera europeiska stater verkar under. Situationen för domare, särskilt i Moldavien, Polen, Rumänien, Turkiet och Ungern blev föremål för omfattande diskussioner. Mötet enades om att uppmärksamma och protestera i ett gemensamt uttalande, en resolution, angående situationen i Polen.

EAJ

Sveriges Domareförbund deltog genom Björn Lindén, Carin Westerlund och Martin Sunnqvist vid Europeiska domarunionens (EAJ) årliga möte i Köpenhamn, Danmark våren 2019. Mötet inleddes med en paneldebatt, där professor Marlene Wind konstaterade att det finns en populistisk rörelse i många länder som riktar sig mot eliter, bl.a. domare. Ordförande för Amnesty i Danmark, Trine Christensen, framhöll att det inte bara är domares oavhängighet som är under press i flera länder utan också friheten för media och för civilsamhällets organisationer. Senare talade EU-kommissionären Margrethe Vestager om ”rule of law”. Hon tydliggjorde också EU-kommissionens ambition att upprätthålla domarnas oavhängighet i EU:s medlemsländer. Mycket av diskussionerna under mötet ägnades åt situationen i bl.a. Turkiet, Ungern och Polen. En resolution beträffande Polen antogs, och en detaljerad rapport om situationen i Ungern redovisades.

AEAJ

Hanna Werth deltog på Europeiska Förvaltningsdomarförbundets (AEAJ) årsmöte i Darmstadt i Tyskland 16-17 maj 2019. Årsmötet kombinerades med ett seminarium på temat

”The discretionary power of the judge”. På det seminariet talade först en polsk domare på ämnet, som han dessutom hade doktorerat på, och hans anförande väckte en hel del frågor från publiken eftersom många ansåg att domare inte har någon diskretionär makt, det har expertmyndigheten men inte domaren. Den polska domaren menade att det låg en diskretionär makt i varje beslut som en domare fattar om det innebär en bedömning. Efter en lugnande paus höll judge Colm Mac Eochaidh, från Irland nu domare vid EU-domstolen, ett anförande i vilket han jämförde domarens diskretionära makt i common law-system och i civil law-system. Han utgick från de skillnader han uppmärksammat då han gick från Högsta domstolen på Irland till EU-domstolen. Han gav uttryck för en viss otillfredsställelse med den makt/förtroende han som domare i EU-domstolen (civil law-system) hade jämfört med den han hade som domare på Irland (common law-system).

Nordiska samarbetet

Sveriges Domareförbund deltog genom Björn Lindén och Carin Westerlund vid det möte som hölls mellan de nordiska domareförbunden i Reykjavik den 6 september 2019. Vid mötet diskuterades gemensamma frågor som digitalisering av domstolarnas verksamhet och de ekonomiska förutsättningarna för domstolarna i de olika nordiska länderna. Även situationen för domarna i Polen diskuterades och vi enades om att det är viktigt att vi gemensamt fortsätter att bevaka situationen i Polen.

Stöd för domare i Polen

Sveriges Domareförbund deltog genom Björn Lindén tillsammans med ordförandena i förbunden från de nordiska och baltiska länderna vid ett seminarium i Warszawa, Polen den 7-8 februari 2019. För inbjudan stod det polska domareförbundet IUSTITIA. Vid mötet deltog flera domare från polska Högst domstolen. Fokus för mötet var kring frågor om det nya disciplinförfarandet som polska domare har utsatts för. Vid mötet bildades också en kommitté som tog fram den resolution som beslutades vid EAJ:s möte i Köpenhamn, se ovan.

Domareetik

Domareförbundet har en viktig roll när det gäller frågor om domareetik. Förbundet för en pågående diskussion med Domstolsverket angående förvaltningen och uppdateringen av de dokument som har tagits fram om god domarsed, och de delar som avser tjänsteansvar och tillsyn har under 2019 uppdaterats inom ramen för det samarbetet. Förbundet har också verkat för att domareetik ingår som ett led i domarutbildningen och andra utbildningsinsatser.

Ekonomi

Förbundets ekonomi är fortfarande bekymmersam. Ett av fokusområdena för styrelsen under det gångna året har varit att stärka domareförbundets grundstruktur och förmågan att locka till sig nya medlemmar. Till följd av dessa ansträngningar har medlemsantalet ökat markant och ekonomin har stärkts. Viktigt för förbundets finanser har även varit att styrelsen tillsammans med Domstolsverket haft djupgående diskussioner om tolkningen av skrivningarna i regleringsbrevet. Domstolsverket har till följd härav intagit en mer generös hållning när det gäller bidrag till förbundets kostnader. Arbetet med att öka förbundets intäkter fortsätter under kommande verksamhetsår.

Örebro den 20 april 2020

Styrelsen genom

Björn Lindén